

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กำหนดให้มีกฎหมายการศึกษาแห่งชาติซึ่งทำได้มาซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทในการจัดการศึกษาของชาติ รัฐได้กำหนดนโยบายไว้ในหมวด 4 มาตรา 23 ความว่า การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 หน้า 13) รัฐมีนโยบายให้เร่งรัด ส่งเสริม และสนับสนุน ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพ และผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรก ที่ทำได้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต อีกทั้งรัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาการผลิตเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552 หน้า 37-38)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) นำเสนอว่าคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม พัฒนาคนทุกช่วงวัยและเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ รวมถึงการสร้างคนให้ใช้ประโยชน์และอยู่กับสิ่งแวดล้อมอย่าง

เกือบทุก อนุรักษ์ พันฟู ใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม การเตรียมพร้อมด้านกำลังคนและการเสริมสร้างศักยภาพของประชากรใน ทุกช่วงวัย โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นทุนมนุษย์ที่มีศักยภาพสูง ภายใต้เงื่อนไข การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงไปสู่โครงสร้างประชากรสังคมสูงวัยสมบูรณ์เมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 จำนวนประชากรวัยแรงงานลดลงต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2558 และเกิดการขาดแคลนแรงงาน ผลผลิตภาพแรงงานต่ำ คุณภาพคนยังมีปัญหาในทุกช่วงวัยและส่งผลกระทบต่อเนื่องถึงกันตลอดช่วงชีวิต ตั้งแต่พัฒนาการไม่สมวัยในเด็กปฐมวัย ผลลัพธ์ทางการศึกษาของเด็กวัยเรียนค่อนข้างต่ำ แรงงานมีปัญหาทั้งในเรื่องความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ไม่ตรงกับความต้องการของตลาดงาน และผู้สูงอายุมีปัญหาสุขภาพโดยที่จำนวนไม่น้อยต้องพึ่งพิงผู้อื่นในการดำเนินชีวิต เป็นต้น ดังนั้น จุดเน้นการพัฒนาคนที่สำคัญในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 มีดังนี้ 1) การพัฒนากลุ่มเด็กปฐมวัยให้มีสุขภาพกายและใจที่ดี มีทักษะทางสมอง ทักษะการเรียนรู้ ทักษะชีวิตและทักษะทางสังคม เพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ 2) การหล่อหลอมให้คนไทยมีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีทางสังคม คนไทยในทุกช่วงวัยเป็นคนดี มีสุขภาพที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย มีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมส่วนรวม และ 3) การพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถของคน มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัยเพื่อวางรากฐานให้เป็นคนมีคุณภาพในอนาคต เช่น เด็กวัยเรียนและวัยรุ่นพัฒนาทักษะการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ มีความคิดสร้างสรรค์

นอกจากนี้ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ(คสช.) ได้กำหนดค่านิยมหลักของคนไทยขึ้นมาชัดเจน เพื่อพัฒนาคนไทยอยู่ 12 ข้อ และมีค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะทั้งหมด 3 ข้อ ได้แก่ ค่านิยมที่ 2 ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม ค่านิยมที่ 6 มีศีลธรรมรักษาความสัตย์หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน และค่านิยมที่ 12 คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง (สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, 2559)

เยาวชนที่ยังขาดทักษะการวิเคราะห์ ในบางคนอาจจะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมติดความสะดวกสบาย จนเกิดเป็นลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ การขาดจิตสาธารณะของคนในสังคม ในโรงเรียนพบพฤติกรรมหลายอย่างที่แสดงถึงการขาดจิตสาธารณะของนักเรียน แต่ไม่ควรปล่อยให้เป็นเช่นนี้ตลอดไป จะทำให้เกิดปัญหาทางสังคมตามมาอีกมากมาย (รังสี เกษมสุข

และสุขุมาล เกษมสุข, 2550, หน้า 60)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มีโรงเรียนทั้งสิ้น จำนวน 45 โรงเรียน มีนโยบายดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม คือ ช่วยกันสร้างคนดีให้แก่บ้านเมือง ซึ่งโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ทุกโรงเรียน ต้องมีคุณธรรมอัตลักษณ์ของแต่ละโรงเรียนจำนวน 3 คุณธรรม และคุณธรรมที่ได้รับการรายงานจากการนิเทศติดตามผลการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรมที่ได้รับการกำหนดเป็นคุณธรรมอัตลักษณ์ของแต่ละโรงเรียนที่นิยม คือ จิตสาธารณะ หรือจิตอาสา หรือใจสาธารณะ แตกต่างกันไปตามบริบทที่แต่ละโรงเรียนตั้งชื่อไว้ โดยภาพรวมจากการสรุปการรายงานผลการดำเนินโครงการคุณธรรมที่ช่วยพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในปีการศึกษา 2560 พบว่า ผลการประเมินนักเรียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมโครงการคุณธรรมเพื่อพัฒนานักเรียนด้านจิตสาธารณะ ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการช่วยเหลือชุมชนส่วนรวม และการทิ้งขยะไม่เป็นที่ ดังนั้น โรงเรียนมีหน้าที่โดยตรงในการให้การศึกษอบรมเด็กและเยาวชนของชาติ ให้เป็นพลเมืองที่ดี มีความรับผิดชอบต่อสังคม (ศรีสุมา จันทร์พรม, ศึกษานิเทศก์, สัมภาษณ์, 2560)

จากแนวทางการดำเนินงานโครงการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามแนวทางที่ได้รับจากการส่งเสริมจากกระทรวงศึกษาธิการ เป็นกิจกรรมที่น่าจะเหมาะสมสำหรับโรงเรียนมาก เพราะนอกจากจะมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ยังสามารถสร้างเจตคติและทักษะการดำรงชีวิตของผู้เรียน ให้มุ่งมั่นต่อการทำความดีมีจิตอาสา การจัดการศึกษาจึงต้องคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ เน้นการบูรณาการคุณธรรมจริยธรรม จำเป็นที่จะต้องพัฒนาหรือจัดกิจกรรม เพื่อให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะ เพื่อจะได้เป็นเยาวชนที่ดีต่อสังคม และประเทศชาติต่อไป (นงศรัักษ์ เคนไชยวงศ์, ผู้อำนวยการ, สัมภาษณ์, 2560)

โครงการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ดำเนินงานมาตั้งแต่ปี 2558 และจัดโครงการต่อเนื่อง โดยจัดการเรียนรู้ที่โรงเรียน แต่ก็ยังไม่มีการประเมินโครงการนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะประเมินโครงการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 23 โดยใช้ในการประเมินโครงการชิป โดเมส (CIPP Model) ซึ่งเป็นการประเมินที่เป็นกระบวนการแบบต่อเนื่องอย่างครบวงจร ตามแนวคิดของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam 1983. p. 128) (เขาวดี ราชย์กุล วิบูลย์ศรี, 2551, หน้า 56-59) โดยมีการประเมิน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต เป็นการประเมิน เพื่อช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจ เลือกลงเลือกต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำมาปรับปรุงโครงการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในโรงเรียน ให้เป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ใช้ในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาโครงการให้เกิดประโยชน์มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อไป

คำถามของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ด้านบริบทของโครงการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา มีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับนโยบาย และเป้าหมายของโครงการ อยู่ในระดับใด
2. ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา มีความพร้อมหรือเหมาะสมอยู่ในระดับใด
3. ด้านกระบวนการดำเนินงานของโครงการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา มีความเหมาะสมของการดำเนินงานอยู่ในระดับใด
4. ด้านผลผลิตของโครงการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา มีผลผลิตของการดำเนินงานอยู่ในระดับใด

5. แนวทางการพัฒนาการดำเนินโครงการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ควรเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย เพื่อประเมินโครงการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ซึ่งประยุกต์ใช้แบบการประเมินตามรูปแบบชิป โมเดล (CIPP Model) โดยมีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. เพื่อประเมินบริบท ด้านความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการ กับนโยบาย ความเหมาะสมของเนื้อหาสาระของโครงการ ความต้องการ และความคาดหวัง ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

2. เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้า ด้านความพร้อมของบุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ ในการดำเนินงาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

3. เพื่อประเมินกระบวนการ การดำเนินงานด้านการปฏิบัติงานตามขั้นตอน ต่างๆ ในการดำเนินโครงการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และ คณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

4. เพื่อประเมินผลผลิต ด้านผลที่เกิดจากการดำเนินงานโครงการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

5. เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการดำเนินโครงการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

สมมุติฐานการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ด้านบริบทของโครงการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา มีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับนโยบาย และเป้าหมายของโครงการ อยู่ในระดับมาก

2. ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา มีความพร้อมหรือเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

3. ด้านกระบวนการดำเนินงานของโครงการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา มีความเหมาะสมของการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

4. ด้านผลผลิตของโครงการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา มีประสิทธิภาพของการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มีความสำคัญดังต่อไปนี้

1. ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
2. ทำให้ทราบรายละเอียดของโครงการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ที่ได้ดำเนินการผ่านมาในด้านความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์ของโครงการกับนโยบาย ความเหมาะสมของเนื้อหาสาระโครงการ ความต้องการ และความคาดหวังของผู้ที่เกี่ยวข้อง ความพร้อมในด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และสถานที่ การปฏิบัติงานตามขั้นตอนต่างๆ และผลผลิตของโครงการ

3. เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหารโรงเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องในการปรับปรุง การดำเนินโครงการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

4. ได้แนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษา และผู้สนใจสามารถนำข้อมูลจาก ผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประสิทธิภาพในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนได้

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการประเมินโครงการพัฒนาจิตสาธารณะของ นักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ดำเนินการ ประเมินตามรูปแบบจำลองชิป โมเดล (CIPP Model) โดยมุ่งประเมิน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

1.1 ด้านบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินโครงการด้าน ความสำคัญ และความจำเป็นของโครงการ วัตถุประสงค์ของโครงการ ความเหมาะสมของ โครงการ และนโยบายของโรงเรียน

1.2 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินด้านบุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ และงบประมาณ

1.3 ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินโครงการวาง แผนการจัดกิจกรรม การปฏิบัติตามแผน การนิเทศติดตาม ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะใน การปรับปรุง และพัฒนาการบริหารโครงการ

1.4 ด้านผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตที่ได้จาก การดำเนินโครงการ ความพึงพอใจของผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา การนำไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียน

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ปีการศึกษา 2560 จำนวน 2,293 คน ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 91 คน ครู จำนวน 1,815 คน และคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 387 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ปีการศึกษา 2560 จำนวน 329 คน ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 55 คน ครู จำนวน 220 คน และคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 54 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

3.1.1 สถานภาพ

3.1.1.1 ผู้บริหาร

3.1.1.2 ครู

3.1.1.3 คณะกรรมการสถานศึกษา

3.1.2 ระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียน

3.1.2.1 น้อยกว่า 10 ปี

3.1.2.2 10 – 20 ปี

3.1.2.3 มากกว่า 20 ปี

3.1.3 ขนาดโรงเรียน

3.1.3.1 ขนาดเล็ก

3.1.3.2 ขนาดกลาง

3.1.3.3 ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มากพิเศษ

3.2 ตัวแปรตาม

ตัวแปรตาม คือ ผลการประเมินโครงการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยมุ่งประเมิน 4 ด้าน ดังนี้

3.2.1 ด้านบริบท ได้แก่ ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับนโยบาย และเป้าหมายของโครงการ

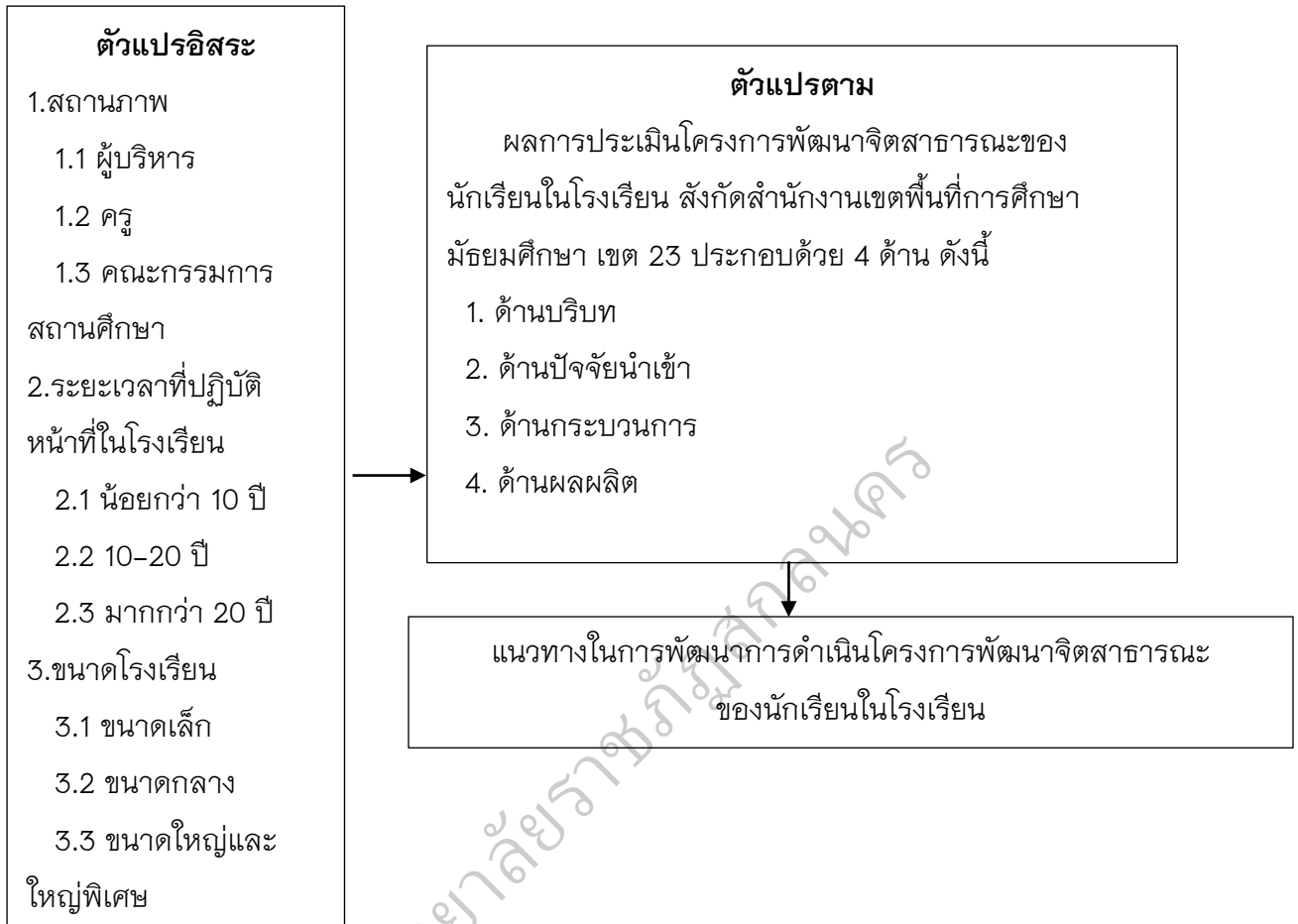
3.2.2 ด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ความพร้อมหรือความเหมาะสมของทรัพยากร เช่น งบประมาณ บุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ เวลา รวมทั้งเทคโนโลยี และแผนการดำเนินงาน

3.2.3 ด้านกระบวนการ ได้แก่ ความเหมาะสมของกระบวนการ กิจกรรม เวลาที่ใช้ในการดำเนินโครงการ

3.2.4 ด้านผลผลิต ได้แก่ ผลของการดำเนินงานตามโครงการ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้อาศัยแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการประเมินโครงการของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1983, p. 128) นำไปกำหนดรูปแบบการประเมินโครงการที่เรียกว่า (CIPP Model) ซึ่งเป็นการประเมินด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) ของโครงการ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลักประกอบด้วยผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้งานวิจัยมีความชัดเจนยิ่งขึ้น จึงได้กำหนดคำนิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

1. จิตสาธารณะ (Public Mind) หมายถึง พฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นสภาพสังคมส่วนรวมเป็นสำคัญ โดยการเอาใจใส่ ช่วยเหลือ อาสาทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม เช่น การเสียสละเงิน สิ่งของ เวลา แรงกาย และสติปัญญา เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นและสังคมและพัฒนาสังคมให้ดีขึ้น ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการหลีกเลี่ยงการกระทำที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อ

ส่วนรวม หมายถึง การดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวมในโรงเรียน การใช้สมบัติส่วนรวมในโรงเรียนอย่างประหยัดและทะนุถนอม และการดูแลรักษาและการใช้สมบัติส่วนรวมของชุมชน

1.2 ด้านการถือเป็นที่ในการดูแลรักษาสมบัติส่วนรวม หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการดูแลสมบัติของส่วนรวม และการอาสาเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อส่วนรวม

1.3 ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่นในการใช้สมบัติส่วนรวม หมายถึง การไม่ยึดครองสมบัติส่วนรวมนั้นมาเป็นของตน และการแบ่งปันหรือการเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้สมบัติส่วนรวมในโรงเรียน

2. โครงการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานในการจัดกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กนักเรียนมีจิตสาธารณะ มีพฤติกรรมอาสาช่วยเหลือผู้อื่น โดยมีเป้าหมายคือ การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

2.1 การสอดแทรกในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการโดยสอดแทรก การมีจิตสาธารณะในรายวิชาต่างๆ ตามหลักสูตรสถานศึกษา

2.2 การจัดทำโครงการ/กิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะ หมายถึง การจัดกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมในการพัฒนาการมีจิตสาธารณะของนักเรียน มีการกำหนดเป้าหมายและนโยบาย สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน

3. การประเมินโครงการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน หมายถึง กระบวนการของการวิเคราะห์ให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจอย่างเป็นระบบ ซึ่งในงานวิจัยนี้ประเมินโดยแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคอร์ท ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองและเป็นการประเมินโดยใช้รูปแบบชิป โมเดล (CIPP Model)

3.1 ด้านบริบท หมายถึง การประเมินก่อนการดำเนินการ โครงการเพื่อพิจารณาหลักการ และเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของโครงการ

3.2 ด้านปัจจัยนำเข้า หมายถึง การประเมินเพื่อพิจารณา ความเหมาะสม และความพอเพียงของทรัพยากรที่จะใช้ในการดำเนินโครงการ เช่น งบประมาณ บุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ เวลา รวมทั้งเทคโนโลยี และแผนการดำเนินงาน

3.3 ด้านกระบวนการ หมายถึง การประเมินระหว่างการทำงานโครงการ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของการดำเนินโครงการ ที่ใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุงให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น และเป็นการตรวจสอบกิจกรรม เวลาที่ใช้ในโครงการ ภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการ

3.4 ด้านผลผลิต หมายถึง การประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับ วัตถุประสงค์ของโครงการ หรือความต้องการ เป้าหมายที่กำหนดไว้ การประเมินผลของ นโยบายแผนงานโครงการ

4. สถานภาพ หมายถึง ตำแหน่งที่บุคคลนั้นดำรงตำแหน่งในโรงเรียน

4.1 ผู้บริหาร หมายถึง ข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน มัธยมศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามกฎหมายกำหนด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 23

4.2 ครู หมายถึง ข้าราชการครูที่ดำรงตำแหน่งปฏิบัติการสอนในโรงเรียน มัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ปีการศึกษา 2560

4.3 คณะกรรมการสถานศึกษา หมายถึง บุคคลที่ได้รับคัดเลือกและแต่งตั้ง ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2543 ให้ดำรงตำแหน่งกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียน ที่ไม่ใช่ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้แทนครู ในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ปีการศึกษา 2560

5. ขนาดโรงเรียน หมายถึง ขนาดของโรงเรียนมัธยมศึกษา แบ่งตามจำนวน นักเรียน ได้ 3 ขนาด ดังนี้

5.1 ขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน ไม่เกิน 500 คน

5.2 ขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 501-1,500 คน

5.3 ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน ตั้งแต่

1,501 คน ขึ้นไป

6. ระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียน หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ นับตั้งแต่บรรจุเข้ารับราชการหรือความเกี่ยวข้องจนถึงปี พ.ศ. 2560

6.1 น้อยกว่า 10 ปี

6.2 10-20 ปี

6.3 มากกว่า 20 ปี

7. แนวทางในการพัฒนาการดำเนินโครงการพัฒนาจิตสาธารณะของ นักเรียนในโรงเรียน หมายถึง วิธีที่เหมาะสมในการดำเนินโครงการพัฒนาจิตสาธารณะของ นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการประเมินโดยใช้รูปแบบชิป โมเดล CIPP Model คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน เพื่อหาแนวทางพัฒนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี